

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/1189
Karar No : 2012/3793

REKABET KURUMU

Tarih : 02.05.2013
Sayı : 2641

Davacı : Akdağ Bora Petrol Ürünleri Otomotiv İnşaat Taahhüt Sanayi
ve Ticaret Ltd. Şti.
Vekili : Av. İbrahim GÜL
Mithatpaşa Cad. No:13/12 Kızılay / ANKARA
Davalı : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah. 1597. Cad. No:9 Bilkent / ANKARA
Hukuk Müşaviri : Salim AYDEMİR - Aynı adreste

Davanın Özeti : Davacı şirket ile Total Oil Türkiye A.Ş. (TOTAL) arasındaki sağlayıcı bayi ilişkisi kapsamında TOTAL'ın ele geçirdiği intifa hakkı aracılığıyla rekabeti ortadan kaldırdığı iddiasına ilişkin verilen 26.01.2006 tarih ve 06-04/57-15 sayılı Kurul kararının Danıştay Onüçüncü Dairesi tarafından iptali üzerine dosyanın yeniden değerlendirilmesi sonucu, TOTAL ile davacı şirket arasındaki anlaşmanın 1997 yılında yapılmış olması nedeniyle 2003/3 sayılı Tebliğ'in geçici maddesi gereğince 18.09.2010 tarihine kadar geçerli olduğuna, bu tarihten sonra ise rekabet yasağının süresi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlanamayacağına, dolayısıyla dosya konusu iddialar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 30.10.2008 tarih ve 08-61/997-389 sayılı kararının; TOTAL'ın bayisi olabilmek için, bu şirket tarafından akaryakıt istasyonunun kendisine 20 yıl süre ile intifa hakkı verilmesinin ve tapuya şerh düşülmesinin şart koşulduğu, tapuya şerh verilerek güçlendirilen intifa sözleşmesinin etkisiyle taraflar arasında imzalanan ve süresi bir yıl olan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği, anlaşmanın, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için yapılması halinde grup muafiyeti tebliği dışına çıkılacağı, intifa hakkı nedeniyle rakiplerin piyasaya giremediği, piyasanın rekabete açılmadığı, işletme sözleşmesinin feshedilmesinin belirtilen hususların incelenemeyeceğine gerekçe olamayacağı, TOTAL uygulamalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettiği, Rekabet Kurulu'nun da bu ihlâlî kabul ettiği, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 18.09.2010 tarihine kadar uygulanmayacağı iddiasının savunulamayacağı, TOTAL hakkında soruşturma açılması gerektiği, Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 13.05.2008 tarih ve E:2006/1604, K:2008/4196 sayılı iptal kararının gereğinin yerine getirilmediği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti :2002/2 sayılı Tebliğin geçici maddesi uyarınca iki yıl içerisinde tarafların sözleşmeyi uyarlaması gerekli olsa da, Kılavuz hükmü uyarınca rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin azami hadde indirilerek muafiyetten yararlanabileceğinin anlaşıldığı, uyuşmazlığa konu sözleşmelerin 5 yıl boyunca 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan muafiyet kapsamında değerlendirildiği, 2003/3 sayılı Tebliğe ilişkin geçici maddede yer alan iki yıllık sürenin %35 yatırım yapılmış olması şartına bağlanması mümkün olmadığından geçiş

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/1189

Karar No : 2012/3793

döneminin bütün anlaşmalar ve dava konusu olay bakımından da geçerli olduğu, Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin iptal kararının gereği yerine getirilerek anlaşmaların bir bütün olarak değerlendirildiği, kararın Rekabet Kurulu'nun yerleşik kararlarına ve Danıştay içtihatlarına uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Zühal Aysun SUNAY'ın Düşüncesi : Davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Mehmet KARAOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, davacı şirket ile TOTAL arasındaki bayilik ilişkisi kapsamında, TOTAL'ın elde ettiği intifa hakkı aracılığıyla pazara girişi engellediği ve rekabeti ortadan kaldırdığı yolunda yapılan şikâyetin reddine ilişkin 30.10.2008 tarih ve 08-61/997-389 sayılı Rekabet Kurulu Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurala bağlanarak en çok rastlanılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma örnekleri belirtilmiş, Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde de, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve birlik kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, Kurul'un, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirlemek amacıyla çıkarılan ve 2003/3 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile Tebliğin Açıklanmasına Dair Kılavuz'da; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin büyük önem taşıdığı ve süresi beş yıldan uzun olan rekabet etmeme yükümlülüğünün belli istisnalar dışında mümkün olmadığı belirtilerek, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerinin irdelenmesinden; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı, başka bir anlatımla sözleşmenin Kanun'un 4. maddesine aykırı hale geleceği kuşkusuzdur.

Dava dosyasının incelenmesinden; TOTAL ile davacı şirket arasında, tarafların sağlayıcı-bayilik ilişkisine gireceklerine ilişkin 15.01.1997 tarihli protokolün imzalandığı, protokol hükümleri uyarınca, davacının, bayiliğini yapacağı ve mülkiyet sahibi olduğu istasyona ilişkin TOTAL ile 20 yıl süreli kira sözleşmesi, bunun karşılığında da davacının istasyonu işletmesine

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/1189

Karar No : 2012/3793

İlişkin işletme sözleşmesi yapacağı, nitekim, 17.02.1997 tarihinden itibaren TOTAL'a 20 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği ve kurulan istasyonu da davacı şirket tarafından imzalanan bir yıl süreli sözleşmeyle işletilmeye başlandığı, ancak daha sonraki yıllarda taraflar arasında ihtilafların doğması üzerine TOTAL tarafından tek taraflı olarak işletme sözleşmesinin feshedildiği, davacının da 20 yıllık verilen intifa hakkının kaldırılması yolunda TOTAL'a yaptığı başvurularının sonuçsuz kaldığı, davacının intifa hakkı nedeniyle başka bir sağlayıcının bayiliğini de alamaması üzerine, Rekabet Kurumu'na TOTAL'ın uygulamalarının rekabet hukukuna aykırı olduğundan bahisle şikâyet edildiği anlaşılmaktadır.

Bu şikâyet üzerine Rekabet Kurulu tarafından; sağlayıcı-bayi ilişkisinin ilerleyen dönemlerinde ortaya çıkan anlaşmazlıklar sonucu davacının, 2005 yılı içerisinde bayilik sözleşmesinin ve intifanın beş yıla sınırlandırılmasını TOTAL'den istediği, bunun üzerine TOTAL'ın bayilik sözleşmesini 01.03.2005 tarihinde feshettiği, ancak intifanın kaldırılmasına yanaşmadığı, dikey anlaşmalarda yer alan rekabet etme yasaklarının sürelerinin rekabet mevzuatına uygun hale getirilmesi için 2003/3 sayılı "2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ" ile 18.09.2005 tarihine kadar bir geçiş dönemi öngörüldüğü, 2003/3 sayılı Tebliğ'de "Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz" denildiği, dolayısıyla, fesih işleminin yapıldığı tarih olan 01.03.2005 tarihi itibarıyla anılan sözleşmeye 4. madde hükümlerinin uygulanamayacağı, tarafların aralarında düştükleri anlaşmazlıkların neticesinde gerçekleştirilen fesih işleminin hukuka uygun olup olmadığı hususunun ise, rekabet hukuku kapsamına girmediği gerekçeleriyle dosya konusu şikâyete ilişkin olarak bir ön araştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildiği ve bu kararın Danıştay Onüçüncü Dairesinin 13.05.2008 tarih ve E:2006/1604, K:2008/4196 sayılı kararıyla; "Başvuruya konu olan sözleşme, TOTAL'ın akaryakıt satış ve servis istasyonlarına ilişkin bayileriyle yapmış olduğu işletme sözleşmesidir ve TOTAL'ın uygulamakta olduğu bayilik sisteminde; öncelikle mülkiyeti bayilere ait olan yerleri uzun süreler için (olayda 20 yıl) kiralamakta ve tapuya şerh verdirerek bu hakkını güçlendirmekte; daha sonra kiralamış olduğu yerlerin maliklerine bu yerlerde satış/servis istasyonu işletme hakkı tanımaktadır. Dolayısıyla, TOTAL ile bayiler arasındaki hukukî ilişkinin temeli, işletme sözleşmesi ve kira sözleşmesi olmak üzere iki anlaşmaya dayanmaktadır. Başka bir anlatımla, TOTAL öncelikle araziye sahibi olan bayiden kiralamakta, daha sonra aynı bayiye istasyonun işletmesini vermektedir. İşletme sözleşmesinin ve kira sözleşmesinin bazı maddeleri bu iki sözleşme arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Böylece, şerh edilmiş kira sözleşmeleri bayinin işletme sözleşmelerini feshetmesini önlemekte ve TOTAL'ın yapmış olduğu yatırımları bir tür teminat altına almaktadır. Çünkü, bayi işletme sözleşmesini feshetse bile, TOTAL şerh edilmiş kira sözleşmeleri sayesinde kira sözleşmesi süresince kiracının sahip olduğu hakları elinde bulundurabilecek veya başkasına verebilecektir.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/1189

Karar No : 2012/3793

İşletme sözleşmesinin birer yıl süreli yapıldığı ve bu sözleşmenin 01.03.2005 tarihinde TOTAL tarafından tek taraflı olarak feshedildiği anlaşılmakla birlikte, kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle işletme sözleşmesi de kira sözleşmesiyle birlikte 2017 yılı itibariyle sona erecek olduğundan, taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği yolunda ciddi bulguya ulaşılmaktadır.

Bu durumda, 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayiye rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi, anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, şikâyete konu olan işletme sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygunluk denetiminin yapılması gereklidir." gerekçesiyle iptali üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 23.10.2008 tarih, 2005-1-122/ÖA-08-MK sayılı Öneri Raporu ve 12.09.2008 tarihli ve 24.10.2008 tarihli Başkanlık önerileri görüşülerek dava konusu kararın alındığı ve; dosya konusu iddialarla ilgili olarak Total Oil Türkiye A.Ş. ile Akdağ Bora Petrol Ürünleri Otomotiv İnşaat Taahhüt San. ve Tic.Ltd.Şti. arasındaki anlaşmanın 1997 yılında yapılmış olması nedeniyle 2003/3 sayılı Tebliğ'in Geçici Maddesi gereğince 18.09.2010 tarihine kadar geçerli olduğuna, bu tarihten sonra ise rekabet yasağının süresi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlanamayacağına, dolayısıyla dosya konusu iddialar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41.maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin yukarıda anılan ve kesinleşmiş bulunan iptal kararında; kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisinden dolayı işletme sözleşmesinin de kira sözleşmesiyle birlikte 2017 yılı itibariyle sona erecek olması nedeniyle taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği yolunda ciddi bulguya ulaşıldığından 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayiye rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesinin anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, şikayete konu olan işletme sözleşmesinin 4054 sayılı Kanununun 4. maddesine uygunluk denetiminin yapılmasının gerekli olduğunun belirtilmesine rağmen davalı idarece bu hususa yönelik olarak, anlaşmanın Tebliğ dışına çıkıp çıkmadığı, bunun sonucunda 4. maddede belirtilen rekabeti sınırlayıcılık durumunun mevcut olup olmadığına ilişkin olarak herhangi bir inceleme, araştırma ve değerlendirme yapılmaksızın sadece 2002/2 sayılı ve 2003/3 sayılı Tebliğlerin getirdiği korumadan yararlanmaları bakımından anlaşmanın hangi tarihe kadar geçerli olduğunun saptanması ve 18.09.2010 tarihinden sonra ise rekabet yasağının süresi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlanamayacağına belirtilmesi suretiyle işlem tesis edildiği, bunun ise; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28. maddesinde yer alan; Danıştayın esasa ilişkin kararlarının icaplarına göre idare gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur hükmünün gereğinin tam olarak yerine getirilmediği sonucunu doğurduğu anlaşılmakta olup; dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu işlemin iptaline karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 23.10.2012 tarihinde, davacı vekili Av. İbrahim Gül'ün gelmediği, davalı idare temsilcisi Salim Aydemir'in geldiği, Danıştay Savcısı'nın hazır olduğu görülmekle, açık duruşmaya başlandı. Davalıya usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra davalıya son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüldü:

Dairemizin 23.10.2012 tarihli ara kararı ile; 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesine eklenen, "Danıştay'da ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülen davalarda savcının esas hakkındaki yazılı düşüncesi taraflara tebliğ edilir. Taraflar tebliğden itibaren on gün içinde görüşlerini yazılı olarak bildirebilirler." kuralı gereğince, tarafların yazılı görüşlerini bildirmeleri amacıyla beklenilmesi öngörülen yasal sürenin dolduğu, davalının beyanının geldiği görülmekte dava dosyası yeniden incelendi, işin gereği görüldü:

Dava, davacı şirket ile TOTAL arasındaki sağlayıcı bayi ilişkisi kapsamında TOTAL'ın ele geçirdiği intifa hakkı aracılığıyla rekabeti ortadan kaldırdığı iddiasına ilişkin verilen 26.01.2006 tarih ve 06-04/57-15 sayılı Kurul kararının Danıştay Onüçüncü Dairesi tarafından iptali üzerine dosyanın yeniden değerlendirilmesi sonucu TOTAL ile davacı şirket arasındaki anlaşmanın 1997 yılında yapılmış olması nedeniyle 2003/3 sayılı Tebliğ'in geçici maddesi gereğince 18.09.2010 tarihine kadar geçerli olduğuna, bu tarihten sonra ise rekabet yasağının süresi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlanamayacağına, dolayısıyla dosya konusu iddialar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 30.10.2008 tarih ve 08-61/997-389 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurula bağlanarak en çok rastlanılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma örnekleri belirtilmiş; Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde de, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve birlik kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, Kurul'un, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği kuralına yer verilmiştir.

Kanun'un 4. maddesinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirlemek amacıyla çıkarılan ve 2003/3 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile Tebliğin Açıklanmasına Dair Kıtavuz'da; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin büyük önem taşıdığı ve süresi beş

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/1189
Karar No : 2012/3793

yıldan uzun olan rekabet etmeme yükümlülüğünün belli istisnalar dışında mümkün olmadığı belirtilerek, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerinin irdelenmesinden; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı, başka bir anlatımla sözleşmenin Kanun'un 4. maddesine aykırı hale geleceği kuşkusuzdur.

Öte yandan, 18.09.2003 tarih ve 25233 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin 2003/3 sayılı Tebliğ'le, Tebliğ'e, "Bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde yukarıdaki 1'inci madde ile getirilen değişikliğe uygunluğunun sağlanması gerekir. Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz." yönünde geçici madde eklenmiştir.

Âkaryakıt dağıtım sektöründeki dikey anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunluğunun belirlenmesine yönelik Rekabet Kurulu'nun 15.11.2006 tarih ve 06-84/1059-306 sayılı kararıyla rekabet yasağı yönünden yukarıda getirilen ve geçici madde ile belirlenen geçiş dönemi incelenerek; beş yıl olarak belirlenen rekabet yasağının, 2003/3 sayılı Tebliğ ile teşebbüslerin mevcut anlaşmalarını iki yıl içerisinde bu değişikliğe uygun hale getirilmesinin kurala bağlandığı, mevcut sözleşmelerdeki bu değişikliklerin hangi surette yapılacağı ve bunların kalan uygulama sürelerinin nasıl belirleneceği konusuna Rekabet Kurulu'nun 26.01.2006 tarih ve 06-04/55-13 sayılı kararında açıklık getirildiği, buna göre; 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve rekabet etme yasağı süresi beş yılı aşan sözleşmelerden 18.09.2005 tarihi itibarıyla uygulama süresinin beş yıldan az olanlarda herhangi bir değişiklik yapmaya gerek olmayıp, bunların süresinin sonuna kadar geçerli olduğu, 18.09.2005 tarihi itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan sözleşmelerin 18.09.2010 tarihine kadar geçerli olup sözleşme tadillerinin buna göre yapılması gerektiği, 18.09.2005 tarihi itibarıyla rekabet yasağının süresi beş yılı geçenlerin, imzadan itibaren "en yüksek yasal hadde indirildiği" ve beş yıllık azami süre dolana kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'in öngördüğü koşulları sağladığı sonuçlarına varılmıştır.

Görüldüğü üzere, 2003/3 sayılı Tebliğ ile bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği 18.09.2003 tarihi itibarıyla, bu tarihten önce dağıtıcılar ile bayiler arasında kurulan sözleşmelere yönelik olarak, bu sözleşmelerin süresinin Tebliğ'e uygun hale getirilmesi amacıyla iki yıllık geçiş sürecinin getirildiği, Kurul tarafından geçiş sürecini irdelleyen kararlarında da, 18.09.2003 tarihinden önce kurulan bayilik-dağıtıcı ilişkisinin, en son 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerinden yararlanacağı, bu tarihten sonra ise gerekli değişikliklerin yapılmaması durumunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği anlaşılmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/1189
Karar No : 2012/3793

Dava dosyasının incelenmesinden; TOTAL ile davacı şirket arasında, tarafların sağlayıcı-bayilik ilişkisine gireceklerine ilişkin 15.01.1997 tarihli protokolün imzalandığı, protokol hükümleri uyarınca, davacının, bayiliğini yapacağı ve mülkiyet sahibi olduğu istasyona ilişkin TOTAL ile 20 yıl süreli intifa sözleşmesi, bunun karşılığında da davacının istasyonu işletmesine ilişkin işletme sözleşmesi yapacağı, nitekim 17.02.1997 tarihinden itibaren TOTAL'a 20 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği ve kurulan istasyonun da davacı şirket tarafından imzalanan bir yıl süreli sözleşmeyle işletilmeye başlandığı, ancak daha sonraki yıllarda taraflar arasında ihtilafların doğması üzerine TOTAL tarafından tek taraflı olarak işletme sözleşmesinin feshedildiği, davacının da 20 yıllık verilen intifa hakkının kaldırılması yolunda TOTAL'a yaptığı başvurularının sonuçsuz kaldığı, davacının intifa hakkı nedeniyle başka bir sağlayıcının bayiliğini de alamaması üzerine, Rekabet Kurumu'na TOTAL'ın uygulamalarının rekabet hukukuna aykırı olduğundan bahisle şikâyet edildiği, bu şikâyet üzerine Rekabet Kurulu tarafından verilen 26.01.2006 tarih ve 06-04/57-15 sayılı kararda; sağlayıcı-bayi ilişkisinin ilerleyen dönemlerinde ortaya çıkan anlaşmazlıklar sonucu davacının, 2005 yılı içerisinde bayilik sözleşmesinin ve intifanın beş yıla sınırlandırılmasını TOTAL'den istediği, bunun üzerine TOTAL'ın bayilik sözleşmesini 01.03.2005 tarihinde feshettiği, ancak intifanın kaldırılmasına yanaşmadığı, dikey anlaşmalarda yer alan rekabet etme yasaklarının sürelerinin rekabet mevzuatına uygun hale getirilmesi için 2003/3 sayılı "2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ" ile 18.09.2005 tarihine kadar bir geçiş dönemi öngörüldüğü, 2003/3 sayılı Tebliğ'de "Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz" denildiği, dolayısıyla, fesih işleminin yapıldığı tarih olan 01.03.2005 tarihi itibarıyla anılan sözleşmeye 4. madde hükümlerinin uygulanamayacağı, tarafların aralarında düştükleri anlaşmazlıkların neticesinde gerçekleştirilen fesih işleminin hukuka uygun olup olmadığı hususunun ise, rekabet hukuku kapsamına girmediği gerekçeleriyle dosya konusu şikâyete ilişkin olarak bir ön araştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildiği, anılan kararın; "İşletme sözleşmesinin birer yıl süreli yapıldığı ve bu sözleşmenin 01.03.2005 tarihinde TOTAL tarafından tek taraflı olarak feshedildiği anlaşılmalı birlikte, kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle işletme sözleşmesi de kira sözleşmesiyle birlikte 2017 yılı itibarıyla sona erecek bulunduğundan, taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği yolunda ciddi bulguya ulaşılmaktadır.

Bu durumda, 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayiye rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi, anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, şikâyete konu olan işletme sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygunluk denetiminin yapılması gereklidir. " gerekçesiyle Dairemizin 13.05.2008 tarih ve E:2006/1604, K:2008/4196 sayılı kararıyla iptal edildiği, Kurul kararının iptali üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 23.10.2008 tarih, 2005-1-122/ÖA-08-MK sayılı Öneri Raporu ve 12.09.2008 tarihli ve 24.10.2008 tarihli Başkanlık önerileri görüşülerek dosyanın yeniden değerlendirilmesine karar verilmesi

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/1189

Karar No : 2012/3793

sonucunda alınan dava konusu Rekabet Kurulu kararında özetle, davacı şirket ile TOTAL arasındaki bayilik anlaşmasının ve buna bağlı olarak tesis edilen intifa hakkının, sözleşmelerin birbirine olan etkisi nedeniyle beraberce adeta tek bir anlaşma gibi değerlendirilerek rekabet yasağı süresinin de her iki anlaşma dikkate alınarak tespit edildiği, buna göre getirilen rekabet yasağının süresi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'deki süreye uymadığı belirlenmesinde bulunduğu, ancak fesih işleminin yapıldığı tarihte 2003/3 sayılı Tebliğin geçici maddesindeki "geçiş dönemi" içinde yer alması nedeniyle Kanun'un 4. maddesindeki yasaklama hükmünün uygulanmayacağına ilişkin anlaşılması dolayısıyla geçiş döneminin sonu olan 18.09.2010 tarihine kadar şikâyet konusu hususun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutulduğu ve bu nedenle soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı, TOTAL ile davacı şirket arasındaki anlaşmanın 1997 yılında yapılmış olması nedeniyle 2003/3 sayılı Tebliğ'in geçici maddesi gereğince 18.09.2010 tarihine kadar geçerli olduğuna, bu tarihten sonra ise rekabet yasağının süresi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlanamayacağına, dolayısıyla dosya konusu iddialar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verilmiştir.

Dairemizin anılan iptal kararında da belirtildiği üzere; akaryakıt sektöründe yer alan dikey anlaşmaların rekabet hukuku çerçevesinde sorunlu hale gelmesindeki en önemli unsur uzun süreli anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan kira/intifa hakları oluşturmaktadır. Özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespiti ve bu tespitin sözleşmenin süresine bağlı olması, işletme ve kira sözleşmesinin arasındaki bağlantının ortaya konulmasını gerektirmektedir.

Uyuşmazlık konusu olayda, davacının taraf olduğu işletme sözleşmesinin birer yıl süreli yapıldığı ve bu sözleşmenin 01.03.2005 tarihinde TOTAL tarafından tek taraflı olarak feshedildiğinin anlaşıldığı, ayrıca 20 yıllık intifa sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle işletme sözleşmesi de intifa sözleşmesiyle birlikte 2017 yılı itibarıyla sona erecek olduğundan, taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği yolunda ciddi bulguya ulaşıldığı, bu nedenle, 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayii rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi, anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, şikâyet konu olan işletme sözleşmesinin intifa hakkı sözleşmesi ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği açıktır.

Bu durumda, 18.09.2003 tarihinden önce kurulan davacı ile TOTAL arasındaki bayilik-dağıtıcı ilişkisinin, en son 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerinden yararlanacağı, bu tarihten sonra ise gerekli değişikliklerin yapılmaması durumunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği açık olduğundan, Rekabet Kurulu'nun, daha önce verdiği kararlar, Tebliğ hükümleri, Dairemizin ilgili iptal kararı çerçevesinde yaptığı değerlendirmeler neticesinde, davacı ile TOTAL arasındaki bayilik anlaşmasının ve buna bağlı olarak tesis edilen intifa hakkının, sözleşmelerin birbirine olan etkisi nedeniyle tek bir anlaşma gibi değerlendirilerek rekabet yasağı süresinin de her iki anlaşma dikkate alınmak suretiyle

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

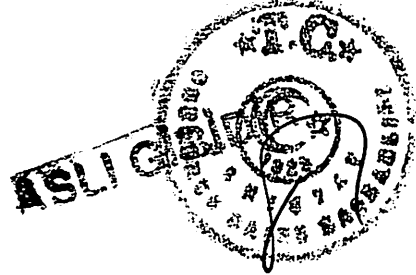
Esas No : 2009/1189

Karar No : 2012/3793

yapılan inceleme sonucunda, getirilen rekabet yasağının süresi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'deki süreye uymadığı belirlenmiş olmakla birlikte, fesih işleminin yapıldığı tarihin 2003/3 sayılı Tebliğin geçici maddesindeki geçiş dönemi içinde yer alması nedeniyle Kanun'un 4. maddesindeki yasaklama hükmünün uygulanmayacağına anlaşılmıştır dolayısıyla geçiş döneminin sonu olan 18.09.2010 tarihine kadar şikâyet konusu hususun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutulduğu ve bu nedenle soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönündeki dava konusu 30.10.2008 tarih ve 08-61/997-389 sayılı Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine, ayrıntısı aşağıda gösterilen 116,20-TL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 13.12.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	Taci	E. Yücel	Nizamettin	Hamza
ÖZGÜR	BAYHAN	SEYHAN	KALAMAN	EYİDEMİR

Yargılama Giderleri :

Başvuru Harcı : 23,90.-TL

Karar Harcı : 32,30.-TL

Posta Gideri : 60,00-TL

Toplam : 116,20-TL